

Llei 6/2022, del 31 de març, per a l'aplicació efectiva del dret a la igualtat de tracte i d'oportunitats i a la no-discriminació entre dones i homes

Atès que el Consell General en la seva sessió del dia 31 de març del 2022 ha aprovat la següent:

Llei 6/2022, del 31 de març, per a l'aplicació efectiva del dret a la igualtat de tracte i d'oportunitats i a la no-discriminació entre dones i homes

Exposició de motius

La igualtat entre dones i homes és un aspecte nuclear de la protecció dels drets humans, el funcionament democràtic i la justícia social.

L'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible de les Nacions Unides inclou com un dels objectius de desenvolupament sostenible la igualtat de gènere i l'empoderament de totes les dones i les nenes. Cal tenir en compte que, en l'àmbit de les Nacions Unides, el Principat d'Andorra ha ratificat el Conveni sobre l'eliminació de tots els tipus de discriminació envers la dona, que obliga els Estats part a adoptar les mesures apropiades per modificar els models de comportament sociocultural de l'home i de la dona amb vista a aconseguir l'eliminació dels prejudicis que es basen en la idea de la inferioritat o de la superioritat d'un sexe o de l'altre o d'un paper estereotipat dels homes i de les dones.

El Principat d'Andorra també ha ratificat, en l'àmbit del Consell d'Europa, la Convenció europea de drets humans i la Carta social europea, que obliguen l'Estat a tutelar els drets humans, prohibir la discriminació per raó de sexe i garantir la igualtat d'oportunitats.

Cal recordar igualment que la lluita contra els estereotips de gènere i el sexisme i la integració d'una perspectiva d'igualtat de gènere en totes les polítiques i mesures són objectius prioritaris dels documents estratègics i les recomanacions d'igualtat de gènere de les Nacions Unides i del Consell d'Europa.

La Constitució consagra igualment el dret a la igualtat de tracte i a la no-discriminació per raó de sexe (article 6, apartat 1). L'abast d'aquest dret s'ha de posar en relació amb la configuració del Principat d'Andorra com un estat de dret, democràtic i social (article 1, apartat 1). La dimensió social de l'Estat queda patent en l'obligació dels poders públics andorrans de crear les condicions per tal que la igualtat i la llibertat dels individus siguin reals i efectives. Per tant, la igualtat real i efectiva de dones i homes constitueix una obligació constitucional, més enllà del reconeixement de la igualtat formal. Això implica que els poders públics han de remoure els obstacles per assolir la igualtat efectiva de dones i homes a través de polítiques públiques adreçades a garantir la igualtat d'oportunitats.

Aquesta Llei expressa la voluntat política d'eliminar la desigualtat estructural que pateixen les dones en tots els àmbits de la vida per tal d'assolir una societat més justa i democràtica. La Llei parteix del Llibre blanc de la igualtat, impulsat en els darrers anys pel Consell General amb el suport i la col·laboració del Govern i l'Institut d'Estudis Andorrans. La finalitat del Llibre blanc ha estat de recopilar i analitzar tota la informació sobre la situació real en matèria d'igualtat a Andorra

per poder identificar unes prioritats que permetin promoure una cultura d'igualtat al país.

Una de les prioritats del Llibre blanc de la igualtat va ser la promulgació d'una llei per a la igualtat i la no-discriminació. Aquest compromís polític es va fer efectiu amb l'aprovació de la Llei 13/2019, del 15 de febrer, per a la igualtat de tracte i la no-discriminació, que va suposar un gran avenç pel que fa a la tutela dels col·lectius que han patit històricament discriminacions.

Tanmateix, la mateixa Llei 13/2019, partint del seu caràcter de norma marc, recull a la seva exposició de motius la necessitat que es desenvolupi una regulació específica en matèria d'igualtat de tracte i no-discriminació entre dones i homes, en línia amb els ordenaments jurídics més avançats en polítiques de lluita contra la discriminació. Aquesta Llei pretén complir precisament la finalitat específica de garantir la igualtat efectiva de dones i homes en tots els àmbits de la vida social i, en aquest sentit, complementa i reforça la Llei 13/2019.

Aquesta Llei té també com a teló de fons la Llei 1/2015, del 15 de gener, per a l'erradicació de la violència de gènere i de la violència domèstica, que ha suposat un avenç notable en la prevenció i l'abordatge de la violència contra les dones com a manifestació de la desigualtat estructural que pateixen en tots els àmbits de la vida, sobretot a partir de la modificació operada per la Llei 13/2019, que va clarificar que la violència de gènere es refereix a les violències que pateixen les dones pel mer fet de ser-ho i que constitueixen una discriminació per raó de sexe.

La Llei pivota sobre cinc eixos o objectius fonamentals, que són (i) la transversalitat del principi d'igualtat de tracte i no-discriminació entre dones i homes i, en particular, la introducció de la perspectiva de gènere en el disseny i la programació de totes les polítiques públiques; (ii) la presència equilibrada de dones i homes en els àmbits de la representació política i la participació pública; (iii) la implementació de mesures d'acció positiva que afavoreixin la igualtat d'oportunitats entre dones i homes, tant en el sector públic com en el privat; (iv) el foment de la conciliació de la vida familiar i laboral i la corresponsabilitat en l'assumpció de les tasques de cura en l'àmbit familiar, i (v) el foment de la participació equilibrada de dones i homes en el mercat de treball i de la igualtat de tracte en l'àmbit de les relacions de treball.

Aquesta Llei es divideix en 71 articles, estructurats en vuit títols. En concret, el títol I fa referència a l'objecte, el rang de la Llei i els seus àmbits subjectius i objectius d'aplicació.

El títol II, que es desglossa en quatre capítols, regula la significació i l'abast del dret a la igualtat de tracte i a la no-discriminació per raó de sexe, estableix les definicions bàsiques vinculades a aquest dret i n'articula les vies de tutela, incloent-hi la creació d'un Institut Andorrà de les Dones, amb la missió fonamental de promoure la participació de les dones en la vida política, cultural, econòmica i social en igualtat de condicions i d'oportunitats que els homes, així com prevenir i eliminar les discriminacions per raó de sexe.

El títol III defineix i concreta l'abast de les polítiques públiques per a la igualtat efectiva de dones i homes. En concret, el capítol primer estableix els criteris generals d'actuació dels poders públics. El capítol segon precisa les competències i l'organització administrativa per garantir la introducció de la perspectiva de gènere en la definició, la programació, la pressupostació i l'avaluació de totes les polítiques públiques. Finalment, el capítol tercer

desplega el programa de polítiques públiques per a la igualtat efectiva de dones i homes.

El títol IV està dedicat a l'aplicació efectiva del dret a la igualtat de tracte i a la no-discriminació per raó de sexe en l'ocupació pública, i destaca l'obligació de les administracions públiques d'elaborar plans d'igualtat i protocols per a la prevenció i l'abordatge de l'assetjament sexual i l'assetjament per raó de sexe.

El títol V incideix en l'aplicació del dret a la igualtat de tracte i a la no-discriminació per raó de sexe en el treball, i destaca el reconeixement del dret a l'adaptació del temps de treball i al treball flexible per motius de conciliació de la vida familiar i laboral, l'obligació de les empreses d'adoptar mesures per a la prevenció i l'abordatge de l'assetjament sexual i l'assetjament per raó de sexe, així com l'obligació d'implementar un pla d'igualtat en les empreses de 50 o més persones treballadores.

El títol VI està dedicat a garantir l'aplicació del dret a la igualtat de tracte i a la no-discriminació per raó de sexe als mitjans de comunicació i a la publicitat, i en l'accés a béns i serveis.

El títol VII pretén fomentar la responsabilitat social corporativa en matèria d'igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes mitjançant la incentivació i la visibilització de les accions voluntàries en aquest àmbit.

El títol VIII està dedicat al règim sancionador en cas d'incompliment de les obligacions que s'estableixen en la Llei.

La Llei es clou amb dos disposicions addicionals, una disposició transitòria i vint-i-cinc disposicions finals.

Títol I. Objecte i àmbit d'aplicació de la Llei

Article 1. *Objecte i rang de la Llei*

1. Aquesta Llei té per objecte fer efectiu el dret a la igualtat de tracte i a la no-discriminació per raó de sexe, en desenvolupament de l'article 6, apartat 1, i de l'article 1, apartat 1, de la Constitució. A aquest efecte, la Llei estableix els principis d'actuació i les mesures adreçades a eliminar la desigualtat estructural que pateixen les dones respecte dels homes en tots els àmbits de la vida, derivada d'un sistema de relacions de poder dels homes sobre les dones, i a garantir la igualtat d'oportunitats de dones i homes i la no-discriminació.

2. Les disposicions finals primera, sisena i setena i dissetena d'aquesta Llei modifiquen les Lleis qualificades d'Educació, de la Justícia i del Règim Electoral i del Referèndum, i del Codi Penal, i tenen rang de llei qualificada.

Article 2. *Àmbit subjectiu d'aplicació*

1. Les obligacions que estableix aquesta Llei són aplicables a les administracions públiques i als organismes i les entitats que hi són adscrits o vinculats o que en són dependents.

2. Aquesta Llei és aplicable igualment a les persones físiques o jurídiques de caràcter privat que resideixin, estiguin o actuïn en l'àmbit territorial d'Andorra, qualsevol que sigui la seva nacionalitat, el seu domicili o la seva residència, en els termes i amb l'abast que s'hi preveuen.

Article 3. *Àmbit objectiu d'aplicació*

Aquesta Llei s'aplica a tots els àmbits de la vida econòmica, social, cultural i política i, especialment, en les esferes següents:

- a) Accés a béns i serveis
- b) Benestar social i famílies
- c) Campanyes de sensibilització i informació
- d) Contractació, subvencions i ajuts públics
- e) Creació artística i intel·lectual
- f) Educació i lleure
- g) Ensenyament superior i universitari
- h) Esport
- i) Jocs, joguines, videojocs, materials audiovisuals i publicacions
- j) Justícia
- k) Mitjans de comunicació i publicitat
- l) Ocupació pública
- m) Ordenació del territori, urbanisme i accés a l'habitatge
- n) Participació política i social
- o) Policia i altres cossos especials
- p) Salut
- q) Tecnologies de la informació i la comunicació
- r) Treball
- s) Violència de gènere envers les dones

Títol III. Polítiques públiques per a la igualtat efectiva de dones i homes

Article 47. *Policia i altres cossos especials*

1. Les administracions públiques han de proporcionar formació al personal del Cos de Policia sobre igualtat de tracte i no-discriminació entre dones i homes, cibersexisme, ciberassetjament, tràfic internacional de dones amb finalitat d'explotació sexual, violència contra les dones i llurs filles i fills, discurs d'odi sexista en qualsevol mitjà, incloent-hi Internet i les xarxes socials, i les discriminacions múltiples i interseccionals que pateixen les dones en situacions de vulnerabilitat. Així mateix, han d'oferir formació específica sobre les competències policials per confiscar i obtenir proves de comportaments sexistes i abusius contra les dones, en particular quan aquests comportaments es produeixin en línia a través d'Internet i les xarxes socials.

2. També han de facilitar els procediments de denúncia d'aquests comportaments davant del Cos de Policia, a través, en particular, de campanyes de sensibilització i informació adreçades a la ciutadania.

3. Les administracions públiques han de proporcionar a la resta de cossos especials, en particular als cossos penitenciari, de banders i de duana, formació sobre igualtat de tracte i no-discriminació entre dones i homes, violència de gènere contra les dones i llurs filles i fills, tràfic internacional de dones amb finalitat d'explotació sexual i discriminacions múltiples i interseccionals que pateixen les dones en situacions de vulnerabilitat.

Article 50. *Violència de gènere envers les dones*

1. Els poders públics han de garantir un tractament jurídic i assistencial, incloent-hi la protecció penal, diferenciat de la violència de gènere contra les dones respecte d'altres maltractaments o violències en l'àmbit domèstic, i considerar i abordar tots els actes de violència de gènere contra les dones. A aquest efecte, s'entén per violència de gènere envers les dones una violació dels drets humans i un tipus de discriminació contra les dones, i designa tots els actes de violència basats en el gènere que comporten o són susceptibles de comportar per a les dones danys o patiments de naturalesa física, sexual, psicològica o econòmica, incloent-hi l'amenaça de dur a terme aquests actes, i la coacció o la privació arbitrària de llibertat, en la vida pública o en la privada.

2. Els poders públics han de garantir la protecció integral, incloent-hi la protecció penal, de les dones davant dels actes de violència sexual. A aquest efecte, es considera violència sexual tota conducta de naturalesa sexual que es dugui a terme sense el consentiment exprés de la dona.

3. Davant els casos de denúncies penals per violència de gènere o violència sexual es requereix la intervenció de professionals capacitats per aplicar la perspectiva de gènere, que acompanyin i donin suport a les víctimes i evitin la victimització secundària.